

Že zdaj je treba misliti na novo volilno preizkušnjo

Politične stranke v Trstu še vedno pro-
čujejo izide upravnih volitev z dne 6. in
7. junija. Po teh volitvah bodo stranke se-
veda morale zavzeti natančna stališča ta-
ko do sestave novega občinskega odbora v
Trstu kot do sestave novega pokrajinskega
odbora. Volilni izidi so jasno pokazali, da
nobena politična skupina ne razpolaga z
absolutno večino v obeh upravnih telesih,
zaradi česar bo nujno takšno ali drugačno
politično zavezništvo, če se Trstu in nje-
govi pokrajini hoče zagotoviti redna upra-
va za nadaljnjih pet let.

Toda na tem mestu nas toliko ne zani-
ma novo politično zavezništvo na občinski
in pokrajinski ravni. Danes hočemo spre-
govoriti nekaj besed o Slovenski skupno-
sti, se pravi o politični organizaciji dela
slovenske narodne skupnosti na Tržaškem,
za afirmacijo katere se je tudi na teh vo-
litvah javno zavzemal naš list.

Najprej moramo ponovno podčrtati
razveseljivo dejstvo, da se je Slovenska
skupnost tako na občinskih volitvah v Tr-
stu kot na pokrajinskih volitvah dobro u-
veljavila, saj je napredovala tako po šte-
vilu glasov kot v odstotkih. To je vsekaj-
kor pomembno, saj se je po nekaj letih
stalnega, čeprav rahlega, nazadovanja slo-
venska politična stranka spet pričela vzpe-
njati navzgor, kar je dokaz ne samo živ-
ljenjskosti naše narodne manjšine, tem-
več tudi zgovoren odraz njenega postop-
nega političnega osveščanja, zaupanja v
lastne sile ter konec koncev tudi dokaz
lastnega dostojanstva in lastne časti.

Izidi zadnjih upravnih volitev na Tr-
žaškem pa po našem dokazujejo, da ima
Slovenska skupnost stvarne možnosti za
še krepkejšo afirmacijo, oziroma stvarne
možnosti, da bi v svoj krog zajela še več-
je število pripadnikov slovenske narodne
manjšine, zlasti v vrstah tistih množic, ki
so se iz takega ali drugačnega razloga od-
daljile od lastnega narodnega debela ter
postale plen oziroma orodje raznih volil-
nih skupin in skupin, katerih glavno ge-
slo je neka, politično niti natančno dolo-
čena »tržaškost«. Za nadaljnjo afirmacijo
Slovenske skupnosti obstajajo nadalje no-
ve možnosti med množico Slovencev, ki iz
čustvenih razlogov, že po nekaki tradiciji
glasuje za obe »delavski stranki«, to je
za KPI in PSI, čeprav je treba priznati,
da kažejo slovenski tradicionalni volivci
obeh omenjenih strank znake utrujenosti,
kar ni nič čudnega, zlasti glede na dej-

■ dalje na 8. strani

Konec vojne na Falklandih in argentinska kriza

Britanska ministrska predsednica Mar-
garet Thatcher je v torek, 15. t.m., nazna-
nila britanskemu parlamentu in vsej drža-
vi konec sovražnosti z Argentino in po-
novno osvojitve Falklandskega otočja z
besedami: »Danes zgodaj zjutraj, 74 dni po
vdoru, je general Moore sprejel od gene-
rala Menéndeza vdajo vseh argentinskih
sil na obeh Falklandih, vzhodnem in za-
hodnem, z njihovim orožjem vred. Enajst
tisoč mož se je vdalo v Port Stanleyu in
okrog 2000 na zahodnem Falklandu. Tem
je treba prišteti tistih 1800, ki smo jih že
prej zajeli.«

Bila je deležna bučnega ploskanja par-
lamentarcev skoro vseh sektorjev, razen
skrajne levice v laburistični stranki (okrog
50 poslancev), ki se je vedno zavzemala
za pogajanja in dejansko za vdajo Velike
Britanije v sporu za Falklandsko otočje,
češ da ni vredno človeških in finančnih
žrtev za njegovo obrambo. Tudi britanska
javnost je z veliko večino (80 odstotkov)
brezpogojno in navdušeno odobrila nepo-
pustljivost gospe Thatcher in ji dala vse
priznanje. Britanci so še vedno veliki pa-

trioti in si ne dajo od nikogar ukazovati
ali celo prenašati nasilje kakega južnoame-
riškega diktatorja, ki bi si hotel s kako
»lahko« zasedbo tujega ozemlja zagotoviti
oporo v ljudstvu in priljubljenost. Vseka-
kor se je argentinski predsednik Galtieri
hudo zmotil, ko je mislil, da se Veliki Bri-
taniji ne bo zdelo vredno braniti tako
daljnjega otočja z manj kot 2000 prebival-
ci. Nedvomno je tudi on podlegel krivi
predstavi o »gnilobi zahodnih demokracij«
in o »šibkosti« držav, ki so dale po zadnji
svetovni vojni neodvisnost svojim koloni-
jam. Spoštovan je demokracije in samood-
ločbe narodov jim pomeni slabost in pro-
padanje državne moči. Toda Velika Brita-
nija in gospa Thatcher sta dokazala, da ni
tako in da ravno za tem spoštovanjem sto-
ji prava moč.

Sklicevanje na geografske razloge, s
katerimi sta skušala argentinska junta in
tisti del svetovnega javnega mnenja — tu-
di v Italiji — ki je bil nasproten obrambi
ni odločnosti Velike Britanije, zagovarjati
argentinsko zasedbo Falklandov, je bil

dalje na 2. strani ■

Ob vpisih v osnovne šole

Ta teden so se začela vpisovanja v os-
novne šole. Za nas Slovence je to gotovo
ena najbolj življenjskih preizkušenj, ki jih
mora naša manjšina doživljati vsako leto.
Število vpisanih otrok v osnovne šole je
namreč tisti podatek, ki najbolj jasno in
neoporečno iz leta v leto govori o našem
resničnem stanju.

Kot vsako leto, so tudi letos ravnatelj-
stva nekaterih osnovnih šol poskrbela, da
so razposlala vabila za vpisovanje tudi slo-
venskim staršem. Že to dejanje kaže na
težavo trenutka, čeprav ne dvomimo, da
se bodo znali slovenski starši pravilno ob-
našati ob tej izbiri. Kar veliko bolj za-
skrbnjuje, kot nevarnost, da bi nekatere
otroke vpisali v italijansko šolo, je narav-
nost zaskrbnjujoče nizko število otrok, ki
so letos dovolj stari, da bodo prvič prestopi-
li šolski prag. Povsod namreč opozarja-
jo prav na to nizko število otrok, tako da
bodo marsikje prisiljeni združiti prve raz-
rede, medtem ko bodo drugod razredi osta-
li prazni.

Ta pojav ni opazen samo v nekaterih
naših krajih. Na žalost je ta upad šoloob-

veznih otrok žalostna resnica vseh sloven-
skih šol pri nas. Podatki iz otroških vrtcev
so sicer nekoliko tolažljivi, ker kaže, da
bo vsaj naslednje leto število, čeprav ma-
lo, spet nekoliko naraslo. Nedvomno pa je,
da ne moremo primerjati števila vpisanih
v teh zadnjih letih s tistim izpred deseti-
mi, ko je res kazalo, da so se naše šole šte-
vilčno zelo opomogle. To pa tudi kaže, ka-
ko moramo biti pri nas pozorni na vsake-
ga otroka, ki je dosegel šoloobvezno sta-
rost. Ne smemo in ne moremo si dovoliti,
da bi izgubili niti enega otroka, ki mogo-
če niha. Starši bi se namreč morali zave-
dati, da predstavlja slovenska šola veliko
bogastvo. Če resnično hočejo dobro svojim
otrok, je torej logično, da jih ne bodo
odtujevali z vpisom v osnovne šole z ita-
lijanskim učnim jezikom. Tudi s praktič-
nega pogleda je namreč slovenska šola
večji porok za boljše znanje in izobrazbo,
kot pa italijanska. Ljudje, ki so dokonča-
li slovenske šole, so v glavnem vsi zaposle-
ni in na svojih delovnih mestih nimajo te-
žav, obratno, njihova sposobnost in znanje
sta smatrana za odlično spričevalo.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 20. junija, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kme-tijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Ro-janu; 10.30 Nediški zvon; 11.00 Mladinski oder: »Pisalni stroček — učitelj«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.40 Šport in glasba ter prenosi z naših kulturnih hripreditev; 19.00 Po-ročila.

■ PONEDELJEK, 21. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Arhi-tektura in arheologija v luči najnovejših odkritij; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka; 12.00 Kulturni do-godki — Kako ti je ime? 13.00 Poročila; 13.20 Be-seda in pesem; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroci pojo; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ciril Zlobec: »Moj brata svetnik«; 15.00 Glasbeni pign pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mla-dinski zbor Glasbene matice v Trstu, ki ga vodi Sto- jan Kurec; 18.00 Računalnik v službi človeka; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 22. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Dogajanja iz polpretekla dobe; 9.30 Ali ste že prebrali? 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Kulturno pismo; — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Najlepše bajke za najmlajše«; 14.30 Pesmi brez besed; 14.55 Naš jezik; 16.00 Pri-poved partizanskega časnikarja; 16.35 Evergreeni; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 »Kadar zapoje harfa«; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 23. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovensko planinstvo na Tržaškem od začetkov do danes; 9.30 Alternativna kozmetika; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Pod Matajur-jan, posebnosti in omika Nadiških dolin — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Mešani zbor »Hrast« iz Dober-doba, ki ga vodi Karlo Lavrenčič; 14.00 Kratka po-ročila; 14.10 Otroški kotichek: »Pojte, pojte, drobne ptice«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Ciril Zlobec: »Moj brat svetnik«; 15.00 Ameriški gledališki musi-cal; 16.35 Motivi z malega zaslonca; 17.00 Kratka po-ročila in kulturna kronika; 17.10 Mladi izvajalci: pianist Federico Monti iz razreda prof. Mojce Šiš-kovič na Šoli Glasbene matice v Trstu; 18.00 Pesniki so čudenje sveta; 18.40 Iz beležnice Viljema Černa; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 24. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Do-bro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Doma in na tujem; 9.30 Pravica do pokojnine in socialnega varstva; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi — Beležka; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mla-di pred mikrofonom; 14.55 Naš jezik; 15.00 Jugoslo-vanski izvajalci; 16.00 Domači obrazi; 16.35 Južno-ameriški motivi; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mešani zbor »Obala« iz Kopra, ki ga vodi Mirko Slosar, v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.40 Sodobne slovenske nove-le; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 25. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Tri sloven-ske sestre: 130 let Družbe sv. Mohorja; 9.30 Stilno pohoštvo; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 11.30 Literarni listi; 12.00 Na aoriškem valu — Be-ležka; 13.00 Poročila; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Kako — zakaj — odkod?«; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Oskar David: Pesem — 1. del; 15.00 Odrzgan kulisa. Film in filmska glasba; 16.00 Alojz Rebula: »Zeleno izgnanstvo«. Razgovor z avtorjem; 17.00 Kratka poročila in kulturna kromi-ka; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Kako ti je ime? 19.00 Po-ročila.

■ SOBOTA, 26. junija, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Videti, ve-deti, vaditi — mali leksikon telesne kulture in pro- stega časa; 9.30 Onkraj zvezd: literarni fragmenti v prozi, ki jih zлага Miran Wošuta; 10.00 Kratka po-ročila in pregled tiska; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Da- nes in jutri. Oddaja o Reziji — Beležka; 13.00 Po-ročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pisci; 14.55 Naš jezik; 15.30 Dijaška tri-buna; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Izidor Predan: »Žganjarji«. Izvedba: Beneško gledališče; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

Konec vojne na Falklandih

■ nadaljevanje s 1. strani

vedno hinavski argument imperializmov, tako levih kot desnih. To pomeni, da naj bi imela neka država pravico do tujega o-zemlja že samo s tem, da to »geografsko« spada k njenemu področju. Vemo, kaj je Hitlerjeva Nemčija počela v imenu takega pojmovanja: zasedla je Poljsko pod izgovorom, da hoče odpraviti poljski koridor do morja, ki je delil Nemčijo od njene Vzhodne Prusije, in zasedla Češko, da ni-ti ne omenjamo zasedbe Avstrije, Slove-nije, »Adriatisches Küstenland«, pa tu-di italijanske zasedbe Libije itd. V imenu geografije bi lahko vsaka velika država po-goltnila vse manjše države okrog sebe, da bi tako zaokrožila svoje državno ozemlje. A če bi tisti, ki so odobraval »geografske« razloge argentinske junte — in v tem so se kar ganljivo znašli v Italiji skupaj skrajni levičarji vseh otenkov in misov-ski voditelji — mislili res iskreno, bi mo-rala npr. Italija zapustiti Trst in ga pre-pustiti njegovemu naravnemu zaledju ali mu dati neodvisnost, kot je bilo prvotno zamišljeno, Rusija bi se morala odreči vsem svojim azijskim ozemljem, kajti Ru-sija spada k Evropi, in Nemčiji bi bilo treba prisoditi vso Holandijo, pa tudi Dan-sko. Vsak otrok lahko presodi na zemlje-vidu, kako sta ti dve mali državi geografsko del nemškega prostora. Toda izročiti ju Nemčiji v imenu »geografije« bi bila seveda ne le strašna krivica, ampak tudi velikanska politična in zgodovinska neum-nost. Zato geografski razlogi ne držijo niti za Falklandsko otočje, ki je 800 kilome-trov oddaljeno od argentinske obale.

Zasedba Falklandskega otočja pa je bi-la tudi očitno kršenje pravice do samood-ločbe ljudstev. Skoro vsi prebivalci Falk-landskega otočja so etnično pripadniki na-rodov, ki sestavljajo Veliko Britanijo, An-gležev, Škotov, Waležanov in Severnih Ir-

cev in hočejo ostati pri Veliki Britaniji, ki jim jamči gospodarski napredek in de-mokracijo. Kaj neki bi si mogli pričakova-ti od Argentine, ki se utaplja v inflaciji, izvirajoči iz gospodarske krize in predvsem iz nesposobnosti diktatur, ki so si sledile, da bi rešile gospodarske probleme države, ki je sama po sebi bogata, a nesposobna, da bi živela v skladu z bogastvom, s kate-rim jo je obdarila narava.

Nihče si ni želel in si ne želi argentin-skega ponižanja, zlasti ne mi Slovenci, kaj-ti tam živi precej velika slovenska izselje-niška skupnost — tam so našli mnogi Slo-venci, med njimi mnogi Primorci, gosto-ljubno zavetje že pred vojno kot po vojni. Toda pameten in demokratičen človek ne more odobravati nasilnih metod in dema-gogije, ki jih je pokazala argentinska dik-tatorska junta. Mislimo, da bi morala ta bridka izkušnja pripraviti argentinsko ljudstvo do tega, da bi se je zne bilo, zdaj ko je izgubila ugled, in si končno postavi-lo zares demokratično vlado, ki bi znala voditi državo do nove in trdne gospodar-ske blaginje. Argentina s svojim prebival-stvom evropskega izvora bi lahko bila vsej južni in srednji Ameriki vzgled demokra-tičnega, urejenega političnega življenja in gospodarske učinkovitosti. To je pot, kate-ro naj bi zdaj ubrala Argentina po tej iz-kušnji, ne pa iskanje novih zunanjih pu-stolovščin in novega notranjega nasilja. Argentinsko ljudstvo ne bi smelo podleči skušnjavi, da oprostí voditelju diktatorske junte to hudo politično napako in pu-stolovščino samo zato, ker ga je lahko videlo na lastne oči ali po televiziji, kako je po-ljubil prstan papežu, ko je stopil na argen-tinska tla. Tja Pavel Janez II. ni prišel zato, da bi reševal Galtierija.

Poravnajte naročnino!

Nov spor zaradi Južne Tirolske

Vse kaže, da je med rimsko vlado in Južnotirolsko ljudsko stranko, ki predstavlja takorekoč celotno nemško in ladinsko govorečo skupnost na Južnem Tirolskem, nastal nov, zelo hud spor. Omenjena stran-ka v zadnjem času čedalje glasneje zahte-va, naj italijanska država končno izpolni vse obveznosti, ki jih je bila sprejela leta 1972 v okviru znanega južnotirolskega pa-keta. Stranka Južnih Tirolcev predvsem zahteva, naj se uredi vprašanje rabe nemškega jezika na sodiščih in naj se ustano-vi v Bocnu avtonomno upravno sodišče. Gre za obveznosti, ki sta ju italijanska vlada in parlament bila sprejela pred 10 leti, a ki do zdaj še nista bili izpolnjeni.

Celotno zadevo je dolga leta obravna-vala posebna komisija, ki jo je bila usta-novila vlada, vendar na tej ravni niso mo-gli doseči sporazuma. Zgodilo se je celo, da sta predstavnika Južnih Tirolcev iz protesta izstopila iz te komisije, tako da bo vlada imela na razpolago dve ločeni po-ročili, in sicer poročilo večine ter poročilo manjšine. Sporno točko predstavlja pred-

vsem vprašanje ustanovitve upravnega sodišča v Bocnu. Južni Tirolci pravijo, ka-ko so se bili pred leti z vlado dogovorili, da proti razsodbam tega sodišča ne bodo možni prizivi, kadar bo predmet obravna-ve vprašanje, ki zadeva nemško ali ladin-sko skupnost na Južnem Tirolskem. Itali-janski izvedenci pa niso tega mnenja, češ da je takšno stališče v nasprotju s prav-nim redom. Kamen spotike je dalje raba nemškega in ladinskega jezika na sodiščih.

Predsednik Južnotirolske ljudske stran-ke Magnago je pred dnevi zahteval nujno srečanje z ministrskim predsednikom Spa-dolinijem, na katerem bi skušali doseči sporazum oziroma kompromis ter pred-vsem preprečiti, da bi rimska vlada spre-jela zakonske ukrepe proti volji prizade-tega prebivalstva.

Če bo prevladalo stališče italijanskih izvedencev, je jasno, da Avstrija, ki je sopodpisnica prvega in temeljnega dogo-vora o Južni Tirolski, ne bo javno izjavi-la, da se je zanjo problematika Južne Ti-rolske dokončno uredila.

Je sedanost boljša ali slabša od preteklosti?

V italijanskih dnevnikih, pa tudi v revijah se pojavljajo članki in intervjuji z raznimi filozofi in zgodovinarji o vprašanju, ali je današnji svet boljši ali slabši od preteklosti. Mnogokrat izzvenijo ti članki in intervjuji pesimistično. Avtorji zanikajo, da je sedanost boljša od preteklosti, in nekateri kratkoma zanikajo sploh vsak napredek. Po njihovem se vrtili zgodovina v nekakem večnem krogu oziroma spirali. Ne vrača se sicer vedno na isto točko, a se tudi veliko ne vzdigne nad njo. Napredek je po njihovem samo tehnološki, toda to bo končno privedlo samo v velikansko ka-

tastrofo, ki bo lahko pomenila konec človeštva in sveta, kakor ga danes poznamo. Ta logika se jim zdi skoro neizbežna.

Tako gledanje na svet, ki ni značilno samo za en svetovni nazor ali za eno filozofijo, seveda nujno vodi v pesimizem in tudi v pasivnost. Takim filozofom in zgodovinarjem se zdi v bistvu zaman vsako prizadevanje za kak boljši svet in se posmehujejo nazorom, ki verjamejo v človeški napredek, v možnost, da si lahko človeštvo z delom in pametno politiko zagotovi vedno boljše življenje. Kar zadeva izboljšanja, priznavajo samo kvantiteto, a ne kvalitete. Mnogokrat lahko beremo, da je razvoj v zadnjih desetletjih dokazal, da niso bili upravičeni upi, katerim so se vdalji ljudje npr. v preteklem stoletju, da si bo človeštvo s pomočjo znanosti, humanizma in racionalnosti lahko zagotovilo ne le boljše prihodnost, ampak tudi stalen napredek. Kot dokaze za svoj pesimizem navajajo taki filozofi in zgodovinarji obe svetovni vojni, totalitarizme, pa tudi današnje ekološko propadanje, neomejeno večanje števila ljudi na svetu in nujno izčrpavanje življenjskih rezerv v hrani, surovinah in energiji. Nekateri se bojijo celo, da bo zmanjkalo pitne vode in kisika.

Toda trezna presoja in zgodovinske izkušnje ne opravičujejo takega pesimizma, ki je morda bolj izraz določenega pesimističnega in pasivnega odnosa do življenja kot česa drugega. Preučevanje zgodovine nas pouči, da je današnji svet v nešteti pogledih boljši, kakor je bil nekdanji svet v kateremkoli štadiju svojega razvoja, vsaj kar zadeva človeštvo. Če v preteklih časih ni bilo svetovnih vojn, jih ni bilo zato, ker svet ni bil tako tesno povezan, kot je današnji svet, in ni bil tako tehnološko razvit. Toda vojna je bilo več kakor danes, po vsej Evropi so se kar vrstile, komaj je ena prenehala, se je že začela druga, in navadno jih je bilo v teku več istočasno. Mnoge so opustošile velike dežele in močno razredčile prebivalstvo. Pristaši raznih ver so se preganjali in pobijali med seboj. Mučenje in sežiganje dozdavnih čarovnic in krivo-vercev je bilo nekaj samo po sebi umljivega. Mnoge bolezni, ki se dajo danes pre-

prečiti s cepljenjem ali z zdravili, so bile tedaj smrtonosne. Malokdo je doživel starost. Kogar je mučila npr. zobna gniloba, je bil obsojen na strašen zobobol in na skrbavost. Ni bilo zobozdravnikov, ki bi mu bili lahko pomagali. Ni bilo učinkovitih sredstev proti nalezljivim boleznim in kugam. V bolnišnicah, kolikor so sploh obstajale, so vladale žalostne razmere. Operacije so morali prenašati bolniki pri polni zavesti, navadno so ga zvezali in držalo ga je več močnih mož, kvečjemu so ga upijali ali udarili po glavi, da je omedlel. Ni še tako daleč čas, ko so Azteki, Inki ali razna afriška ljudstva žrtvovali svojim bogovom človeške žrtve, celo pa več tisoč na dan in ponekod požrli še utripajoča srca žrtev, da bi lastnosti žrtve prešle v tistega, ki jo je zaklal ali jo dal zaklati. Rimljani so tako sovražili in zaničevali Kartažane in težili po njihovem uničenju prav zato, ker so ti žrtvovali otroke bogovom. Vsaka družina je morala žrtvovati svojega prvojenca, kar je bilo za Rimljane in Grke kot nosilce takratne najvišje evropske omike, nepojmljivo in vsega obsojanja vredno.

Še v srednjem veku je trpela Evropa zaradi velikih lakot, ki so jih povzročale vojne in slabe letine. Od lakote je pomrlo na desettisoče in stotisoče ljudi. V taki stiski so si ljudje skušali ohraniti življenje z uživanjem trave, kopriv in najbolj ostudnih živali, če so jih mogli uloviti. Jedli so miši, podgane, kače in kuščarje. Mačje in pasje meso je bilo delikatesa. Primanjkovalo je obleke, mnogi so hodili oblečeni v cape ali samo v živalske kože. Snaga je bila na zelo nizki stopnji.

Pojma socialne pravičnosti in državljanske svobode sta bila marsikje nepoznana. Sodišča sama so izsiljevala priznanja z mučenji, celo s strašnimi mučenji, in obsojala ljudi na grozne oblike smrti, na primer z razčetverjenjem in na grmadi.

dalje na 8. strani ■

KITAJSKA IN ZAHODNA NEMČIJA

V Bonnu so te dni bili pogovori med zahodnonemškim ministrom Genscherjem in njegovim kitajskim kolegom Huang Huo, ki je bil tri dni na obisku v zahodnonemški prestolnici. Genscher in njegov kitajski gost sta se pogovarjala o aktualnih mednarodnih problemih, pri čemer sta posvečala največjo pozornost vprašanju Kambodže in Afganistana. Zunanji minister Genscher je dejal, da njegova vlada podpira predlog, naj se v Kambodži sestavi koalicijska vlada med najpomembnejšimi političnimi silami v državi. V zvezi z Afganistanom bonnska vlada zahteva, naj se izvede resolucija Združenih narodov, po kateri bi se morale sovjetske vojaške sile umakniti iz te države, kar je pogoj za dejansko neodvisnost in neuvrščenost Afganistana.

Kitajski zunanji minister Huang Hua se je srečal tudi s predsednikom socialistične internacionale in predsednikom zahodno-nemške socialdemokratske stranke Brandtom. Predmet pogovora je bilo predvsem vprašanje dialoga med severom in jugom, pri čemer sta oba državnika zlasti proučila stališča, ki so prišla do izraza na zadnjem vrhunskem zasedanju predstavnikov sedmih industrijsko najbolj razvitih držav na svetu.

Nemirna Poljska

Prefekt v poljskem mestu Wroclaw je ponovno uvedel policijsko uro. To je posledica neredov, ki so nastali prejšnjo nedeljo v tem mestu. Policijska ura velja za odrasle od 23. ure zvečer do 5. ure zjutraj, za mladoletnike pa od 20. ure zvečer do 5. ure zjutraj. Prefekt je hkrati prepovedal vsa športna tekmovanja in druge prireditve, prepovedal pa je tudi prodajo alkoholnih pijač.

53 poljskih intelektualcev je naslovilo na poljski parlament ali sejm poziv, naj se čimprej odpravi vojno stanje v državi, naj se izpustijo vsi interniranci in naj se proglasi amnestija za vse osebe, ki so bile zaprte po 13. decembru leta 1981. Omenjeni poljski intelektualci hkrati zahtevajo, naj se obnovijo javni pogovori s predstavniki svobodnega sindikata Solidarnost. Poziv so podpisali profesorji in člani poljske akademije za znanost, nekateri slikarji, arhitekti, režiserji, gledališki igralci, časnikarji in zdravniki. V pozivu podpisniki naglašajo, da se čedalje bolj pogloblja prepada med predstavniki oblasti in poljsko družbo, saj med drugim narašča nezaupanje do politike, ki jo vodijo predstavniki oblasti. Ob sklepu je v pozivu rečeno, da podpisniki podpirajo predloge poljske škofovske konference in hkrati izražajo upanje, da bo vlada sprejela pobude, ki bodo omogočale resnično spravo v državi.

Papež je govoril v Ženevi

Papež Janez Pavel II. je v torek bil na obisku v Ženevi. Dopoldne je govoril na zasedanju Mednarodne organizacije za delo, nato pa se je ločeno sestel s predstavniki sindikatov, delodajalcev in vlad. V svojem govoru na zasedanju Mednarodne organizacije za delo, ki ga je poslušalo 1800 delegatov, je papež predvsem poudaril, da je treba pri obravnavanju delavskih vprašanj zlasti upoštevati vzajemnost ali solidarnost, kar je po njegovem pogoj za odpravo raznih kriz. Janez Pavel II. je poudaril, kako danes delovne množice pesti brezposelnost, zlasti med mladino, kar pospešuje gospodarsko krizo na svetu. Dejal je hkrati, kako ga zaskrbljuje brezposelnost mnogih izobražencev, ki ne najde-

jo pravega dela v današnjem svetu, za katerega je značilno stalno spreminjanje tehnologij.

V zadnjem delu svojega govora je Janez Pavel II. obravnaval vprašanje sindikalnih svoboščin. V tej zvezi je naglasil, kako je treba spoštovati načelo svobodnega združevanja delavcev v lastne sindikalne organizacije. »Ne glede na razne politične sisteme in na razne ideologije, je svoj govor zaključil Janez Pavel II., sem vam predlagal pot vzajemnosti, ki naj ureja družbene odnose, se pravi pot vzajemnosti v delavskem svetu. Želim, da bi vam ta vzajemnost služila kot kačipot med vašimi razpravami in v vaših medsebojnih odnosih.

PREJELI SMO:

SSK v NABREŽINI DOSEGLA LEP VOLILNI USPEH

»V četrtek, 10. t.m., se je sestalo vodstvo devinsko-nabrežinske sekcije SSK, da bi razpravljalo o najnovejšem političnem dogajanju in še zlasti proučilo izide pravih pokrajinskih volitev. Vodstvo z zadovoljstvom ugotavlja, da je SSK zabeležila po vsej tržaški pokrajini zelo pomemben napredek tako po številu glasov kakor v odstotkih. Prepričano je, da ti premiki slovenskih volivcev niso toliko posledica splošnega političnega položaja in kri-

Tržaški mešani zbor vabi na koncert

ŠTUDENTSKEGA ZBORA IZ LJUBLJANE

ki ga vodi Jože Trošt. Koncert bo v soboto, 19. junija, v cerkvi pri Sv. Ivanu v Trstu, po večerni maši ob 20. uri, pri kateri bo tudi pel Studentski zbor.

ze, ki jo doživljajo največje italijanske politične stranke, kolikor nagrada za dosledno, stvarno in odprto politiko, ki jo vodi Slovenska skupnost.

Volilni uspeh liste SSK je še zlasti očitni prav v devinsko-nabrežinski občini, kjer je njen napredek znašal cel poldrugi odstotek, medtem ko sta ostali stranki, ki upravljata občino, doživeli zastoj in celo znaten osip glasov. Sekcijsko vodstvo se zato zahvaljuje vsem, ki so na volilni preizkušnji podprli slovensko listo in se obvezuje, da si bo z okrepljeno močjo prizadevalo za obče koristi domačega prebivalstva. V tem smislu bo zahtevalo, naj se dosledneje izvaja dogovorjeni upravni program občine Devin-Nabrežina in da se preverijo pogoji sodelovanja Slovenske skupnosti s PCI ter PSI. Sekcijski tajnik bo v kratkem poskrbel, da se v ta namen navežejo primerni stiki z omenjenima strankama.

Sekcijsko vodstvo je nadalje razpravljalo o delovanju svojih predstavnikov v krajevnih javnopravnih telesih ter se končno pomudilo pri pripravi za tradicionalni »Naš praznik«. Praznik bo v soboto, 17., in v nedeljo, 18. julija, na igrišču športnega društva »Sokol« v Nabrežini. Obsegal bo bogat kulturni in zabavni spored.

—o—

POŽIVITEV KULTURNE DEJAVNOSTI V BARKOVLJAH

Nikoli ni do kraja zamrla želja, da bi v barkovljanskem društvu obnovili delovanje. Ta želja je postala tembolj živa ob delu za poimenovanje šole. Začela se je tako sestajati skupina ljudi, ki je sklenila, da skliče občni zbor in poišče pot in način, ki bi ponovno razmislila in poživila kulturno dejavnost v Barkovljah.

Občni zbor Prosvetnega društva v Barkovljah je bil v četrtek, 17. t.m. Pripravljali odbor je v vabilu na občni zbor takole poudaril:

»Mislimo, da se bo vsak Barkovljan, ki se čuti vezanega na rojstni kraj in ki želi, da bi ta kraj še živel s svojimi domačini, domačini pa tudi z njim, zagotovo udeležil srečanja.«

Zahteve prebivalstva na vzhodnem Krasu

Prebivalci tržaškega vzhodnega Krasa so pred dnevi javno dali duška svojemu nerazpoloženju in hkrati odločno protestirali proti načinu, kako namerava Konzorcij, ki je bil ustanovljen v zvezi s Centrom za raziskave, urediti vprašanje lastne lokacije. Center za raziskave bo predvidoma obsegal območje od Banov do Padrič, in sicer južno od trbiške ceste. Gre za skupno milijon 800 tisoč kv. metrov zemlje, ki je v ogromni večini v zasebni lasti.

Za pravično ureditev tega vprašanja in za zaščito koristi domačega prebivalstva je bil svoj čas ustanovljen poseben koordinacijski odbor, ki združuje vse športne, kulturne, šolske in gospodarske organizacije z vzhodnega Krasa. Koordinacijski odbor je naslovil na pristojne občinske oblasti spomenico, ki vsebuje zahteve domačega prebivalstva v zvezi z nastajanjem Centra za raziskave. Spomenica med drugim zahteva, naj občinska uprava zgradi plinsko omrežje po vseh prizadetih kraških vaseh, naj prilagodi sedanji regulacijski načrt potrebam posameznih vasi in naj posreduje, da se pravično uredi jursko vprašanje. Drugi pristojni uradi pa bi morali — tako pravi spomenica — poskrbeti, da bi se odpravili kraški rezervati, da bi se pregledali načrti avtocestnih priključkov, da bi se primerno uredilo vprašanje mejnega prehoda pri Gropadi in da se preprečijo razlastitve. Domačini so tako proti razlaščenju zemlje kot tudi proti prodaji oziroma nakupu ter predlagajo, naj Konzorcij za Center za raziskave sklene najemniško pogodbo z lastniki. Končno spomenica zahteva, naj se v upravni svet Konzorcija imenuje predstavnik domačega prebivalstva, v posebno komisijo, ki je zadolžena za uresničevanje Centra, pa naj se imenujejo tudi zastopniki Gozdne zadruge na Padričah, Kmečke zveze in Slovenskega deželnega gospodarskega združenja.

Ko so pred dnevi izročali v njegov namen Center za informatiko, se je pred biv-

šim begunskim taboriščem pri Padričah zbrala skupina domačinov, ki je s transparenti opozarjala na zahteve in potrebe domačega prebivalstva. Predsednik deželne vlade Comelli in predsednik Konzorcija sta spričo protestne manifestacije smatrala za svojo dolžnost, da se pogovorita s predstavniki Koordinacijskega odbora.

■ dalje na 7. strani

—o—

Prejeli smo

ZAHVALA POKRAJINSKEGA KANDIDATA HAREJA

»Toplo se zahvaljujem volivkam in volivcem, ki so pokazali, da cenijo delo edine slovenske stranke v Italiji, ki se kljub težavam, kljub zmedi v Trstu in kljub posegom najvišjih državnih političnih voditeljev vztrajno in zvesto zavzema za naša osnovna življenjska vprašanja, za naš obstoj in razvoj.

Z veseljem jemljem na znanje, da so tudi te volitve dokazale, da smo dokončno premagali nekajletno obdobje stagnacije in celo upadanje naše slovenske liste. Okrepitev stranke v glasovih in odstotkih nas obvezuje, da še odločneje in načrtneje nastopamo v obrambi naših pravic, saj vse kaže, da tudi bodoči izvoljeni sveti ne bodo imeli lahkega življenja in naše zahteve ne bodo z lahkoto prodirale.

Ugotoviti bo tudi treba, kolikšno moč ohranjajo slovenski predstavniki v italijanskih strankah, saj je volilna kampanja pokazala nekaj zaskrbljivih znakov. Mimo sedanjih polemik je pred nami vsemi težavno in zahtevno delo za globalno zaščito in tudi za strpno sožitje med tukajšnjima narodoma, saj tako volilna kampanja kot volilni izidi ne napovedujejo mirnejšega obdobja.

Naš program je bil obširno predstavljen v času pred volitvami. Vneto si bomo prizadevali, da ga bomo dosledno uresničevali.

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti o volilnih izidih

»SSK z zadovoljstvom ugotavlja, da je na volitvah za pokrajinski in tržaški občinski svet napredovala tako po številu glasov kot v odstotkih. To dokazuje, da je dokončno za nami obdobje, ko se je pokazalo določeno upadanje glasov in da je slovenska javnost ponovno potrdila svoje zaupanje v SSK, ker se vedno bolj prepoznava v njenem narodno-političnem programu, ki teži za ohranitvijo slovenstva v naših krajih, slovenskega človeka in slovenske zemlje.

Naši ljudje so izkazali in potrdili zaupanje političnemu programu SSK, ki prodira tudi med volivce, ki do zdaj niso volili Slovenske skupnosti. Vedno več rojakov se namreč zaveda, da je v tej zmedeni politični situaciji SSK tista politična

sila, ki lahko druži Slovence na široki osnovi narodnoobrambnega programa.

Uveljavitev stranke na volitvah ji daje moč, da bo z večjo vnemo opravljala svoje politično delo med slovensko skupnostjo in uveljavljala svoja politična načela, kar zadeva demokracijo, politični pluralizem in boj za svobodo posameznika in skupnosti ter socialni in človeški napredek. SSK je prepričana, da mora slovenska manjšina nastopati kot politični subjekt, kar pride še posebno do izraza s samostojnim nastopom na volitvah in z eventualnim sodelovanjem v upravnih telesih.

Zato se Slovenska skupnost toplo zahvaljuje za izkazano zaupanje volivk in volivcev na Tržaškem, kandidatom, podpisnikom in aktivistom

Šolska prireditev v Ronkah

V organizaciji posvetovalne komisije za slovenska vprašanja pri Javnem večnamenskem središču v Ronkah, vodstva slovenske šole in vrtca ter ob sodelovanju staršev se je v nedeljo, 13. junija, v Ronkah vršila zaključna šolska prireditev, na kateri so poleg otrok, ki obiskujejo slovenski vrtec in osnovno šolo v Ronkah, nastopili oz. sodelovali tudi otroci iz Doberdoba. Za to priložnost so organizatorji pripravili razstavo risb, likovnih in ročnih del, ki so jih izdelali učenci šole iz Ronk. Obširna razstava tiska glede kulturnega ter družbenega delovanja in dogajanja med Slovenci v Ronkah in širše v Laškem bi lahko bila bolj popolna; med eksponati nismo opazili marsikaterega članka slovenskih tednikov. Zanimivi so dokumenti, ki pričajo o dveletnem delovanju šole v tem kraju, posebno še odločba šolskega ministrstva, ki dovoljuje odprtje slovenskega otroškega vrtca ter osnovne šole. Pred kulturnim programom je predsednik Posvetovalne komisije za slovenska vprašanja prof. Karlo Černic pozdravil udeležence, orisal delovanje te komisije, ki posveča glavno skrb tu živečim Slovincem in med drugim podčrtal naklonjenost občinske uprave iz Ronk do problemov, ki tarejo tu živečo slovensko narodno skupnost. Ni slučaj — je dejal — da je občinska uprava v ta namen sestavila posebno komisijo. Sedaj zavisi od nas, kako bomo znali vplivati, da nam priskoči na pomoč. Na koncu svojega posega je predal besedo domačinu Robertu Pahorju, ker je pravilno, da ima glavni govor oseba, ki živi na kraju, kjer so problemi občuteni.

Robert Pahor, član večnamenskega centra in odgovoren za športni odsek Iskra, ki deluje na ronškem območju, se je dotaknil problema mešanih zakonov in dejal, da ti ne smejo vplivati oz. biti vzrok, da njihovi otroci ne bi mogli obvladati dveh jezikov. Nadalje je obrazložil delovanje športnega odseka. Med drugim je pozval starše, naj pošljejo svoje otroke v poletni center v Dijaški dom v Gorico, kjer bo center odprt od 28. junija do 28. julija. Nadalje je orisal bodoči program ce-

lotnega delovanja med Slovenci v Ronkah.

V imenu Sindikata slovenske šole za Goriško je prinesel pozdrav prof. Leopold Devetak. V svojem govoru je glede mešanih zakonov bil istega mnenja kot njegov predgovornik, Robert Pahor; nadalje je opozoril, da je napredek slovenske šole v Ronkah odvisen predvsem od staršev samih in jih zato pozval, naj vso skrb posvetijo prav slovenski šoli v Laškem. Župan iz Doberdoba dr. Mario Lavrenčič je dejal, da občinska uprava sledi dogajanju med Slovenci v Ronkah. Izrazil je zadovoljstvo, da je pred petimi leti zastavljeni program v okviru komisije za slovenska vprašanja skoraj v celoti bil izveden in z uspehom. Ob koncu posega je spomnil na dobro obetajoče obljube pristojnih deželni organov za zgraditev slovenske nižje srednje šole v Doberdobo, kar bo nedvomno vplivalo zelo pozitivno na razvoj tu-

kajšnje šolske problematike. Sledili so pozdravi predstavnika staršev otrok, ki obiskujejo vrtce in osnovno šolo ter predstavnice osnovne šole iz Nove Gorice, ki je v imenu iste podarila razne knjige. Predstavniki komisije pri občinski upravi za slovenske zadeve se je v svojem pozdravnem govoru dotaknil problema glede znanja slovenskega jezika ter problematike, ki je s tem povezana. Kulturni program, ki so ga izvajali otroci vrtca in osnovne šole iz Ronk in Doberdoba, je obsegal recitacije, pesmi, plesni prizorček, posebej zanimiv lutkovni prizor, ki so ga izvajali otroci iz Ronk. Za vse to je treba pohvaliti učitelje, ki so tako dobro pripravili otroke za nastop.

Prireditev bi se morala vršiti v parku plesišča Excelsior; zaradi izredno slabega vremena pa se je odvijala v zaprtem prostoru, v katerem celotni program žal ni prišel do pravega izraza, še posebno kar se tiče nastopa folklorne skupine »Travnik« iz Gorice, ki je izvajala vrsto plesov ter »goriško šagor«.

Sovodenjska šola »Peter Butkovič - Domen«

Toliko pričakovani dan poimenovanja osnovne šole v Sovodnjah, toliko lepih misli izrečenih na slovesni proslavi, številni gostje in cela občinska skupnost, iskreno in občuteno sodelovanje vaščanov, lepa organizacija, dovršeno podan kulturni program, zajetna brošura o sovodenjski šoli in o Petru Butkoviču-Domnu, tej nadvse priljubljeni in spoštovani osebi, ki je razdajala svoje moči in svoje življenje za svoje ljudi, za svoj narod. Sončno nedeljsko jutro, 6. junija letos, poklonjeno spominu tega velikega Slovenca.

Najprej je sovodenjski nonet zapel prvič izvedeno Otovo skladbo »Ob bregu, kjer Vipava se v modro Sočo zliva« na besedilo domačina F. Rojca; sledil je pozdrav Vilme Vuk-Butkovič, recital osnovno šolskih otrok, ki so podali nekaj Domnovih pesmi, nato pa še zapeli pod vodstvom učiteljice Vere Onesti-Vogrič; zatem

je domači župnik, dekan Marjan Komjanc, blagoslovil doprsni kip, ki ga je izdelal Negovan Nemec, zapel je tudi ženski zbor pod vodstvom Marije Peliconove.

Slavnostni govor prof. Marije Češčutove, ganljivo pričevanje o velikem človeku, globoko razmišljanje o kulturi, odprt poziv za uresničitev širokih ciljev. Potem ko je prof. Češčut orisala lik Petra Butkoviča-Domna kot pesnika, publicista, prevajalca, ugankarja, likovnika, je nadaljevala: »Tudi ob vseh teh zgovornih podatkih zaživi njegova enkratna osebnost vse premalo celovito, da bi z njimi lahko zaokrožili podobo tega človeka. In če danes poimenujemo šolo po njem, po »našem« Domnu, potem se gotovo v tej spontani svojilni obliki »naš« nahaja tista skrivnost, ki odraža neverjeten vpliv in priljubljenost Petra Butkoviča med vsemi našimi rojaki, med vsemi vaščani, med vsemi nami«. Govornica je nato označila njegova prizadevanja na področju kulture in šolstva pa tudi njegov credo v vsakdanjem življenju; nadvse pomembno se nam zdi citirani naslednji odstavek iz čudovitega besedila Marije Češčutove: »Dejstvo, da je bil Domen tih in skromen, zato pa tolikanj ustvarjalnejši, požrtvovalen v službi svojemu narodu, je kot v opreki s časom, v katerem živimo in kjer se stvarji, načrti in snovanja hrupno in bombastično razglašajo, večkrat brez smisla za resnične vrednote, s katerimi se gradi resnična blaginja ljudi. Verjetno je v nasprotju z neumornim, vztrajnim in poglobljenim delom, ki ne sledi hipnim, učinkovitim rezultatom, ampak gradi počasi in neumorno, iz dneva v dan, tudi tukajšnja slovesna svečanost; zato pa je na drugi strani res, da je takšna svečanost izraz želje vseh nas, da pokažemo svojo hvaležnost, svoje občudovanje, svoje priznanje in svoj dolg za vse tisto, kar je Domen za nas storil in kar nam je tudi trajno zapu-

Uspel „Praznik špargljev“ v Štandrežu

Letošnji »Praznik špargljev«, ki ga je priredilo prosvetno društvo »Štandrež«, je nadvse lepo uspel, tako z vidika kulturno-zabavnega sporeda kot tudi organizacije in po številu udeležencev, gostov in prijateljev, ki so bili letos še posebno množični. Praznik se je začel v soboto, 29. maja s plesom; naslednji dan so bili na sporedu nastopi raznih skupin. Najprej je zapel nekaj pesmi otroški zbor Rupa-Peč, ki ga vodi Marjanka Čevdek, sledil je nastop mladinskega zbora, pod vodstvom Andreja Budina, iz Orehovalj, Bilj in Mirna; zatem je nastopil zbor »Lipa« iz Šempasa (vodi Miran Rustja), kot zadnji gost je nastopil mešani zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka. Pred koncertom je dramska skupina prosvetnega društva »Štandrež« podala Nušičevo veseloigro v enem dejanju, »Dva lopova«, v režiji Mire

Štrukljeve; vloge so prepričljivo podali Božidar Tabaj, Jordan Mučič, Majda Paulin, Mirjam Paulin in Marko Brajnik. Večer se je nadaljeval s plesom, in s plesom se je začel tudi drugi del praznika, to je v soboto, 5. junija. Naslednji dan je bil na programu slikarski ex tempore, ki se ga je udeležilo nad 30 otrok; v slikanju so tekmovali mali iz otroškega vrtca, osnovne in srednje šole, razdeljeni so bili v tri kategorije in prvouvrščeni v vsako skupino je prejel pokal, drugi in tretji pa nagrado. Podelitev nagrad je bila v nedeljo zvečer, med kulturnim sporedom, na katerem so nastopili folklorna skupina »Santagorizia« in mladinski zbor iz Štandreža pod vodstvom Elvire Chiabai. Po tem programu je Zamejski instrumentalni ansambel zabaval številno občinstvo do polnoči in čez.

Sovodenjska šola

PETER BUTKOVIČ - DOMEN

■ nadaljevanje s 5. strani

stil in ustvaril. In še želimo citirati: »Cilj narodove ohranitve, kot jo je pojmoval naš Domen, je nedvomno velika vrednota dana samo tistim posameznikom, ki se s pomočjo vsesplošnega poslanstva, ki ga poraja resnično prava kultura, dvignejo nad minljive, dnevne smisle in načrte ter se posvetijo največjemu smislu, ki je življenje samo, ki je narodov obstoj in njegova zavest, ki je samostojnost in sožitje obenem. In misel na pravo sožitje je nemara najpomembnejša dragocenost, ki nam jo v svoji bogati dediščini zapušča Peter Butkovič-Domen. Brezmejno prepričanje, da je prava kultura jedro vsakega, še posebej majhnega naroda, namreč gradi samozavest vseh nas, vendar ne na račun drugih narodov; prava kultura gradi moč naroda v imenu sožitja z vsemi drugimi narodi; prava kultura fizično ohranja narod v njegovih najhujših trenutkih in prebuja v njem zavest, da so njegove korenine močne in globoko v zemlji in zgodovini; in končno prava kultura verjame, da je boj za resnično oplemenitenost podoba narodovega, se pravi slovenskega jezika, prva, čeprav ne edina naloga naših trenutnih in bodočih snovanj«.

Po slavnostnem govoru je nastopila ravnateljica doberdobskega šolskega okrožja dr. Mirka Brajnik - Saksidova, ki je poudarila pomen podobnih slovesnosti, saj se ob teh priložnostih razgrne pred nami marsikatera osebnost iz preteklosti v vsej svoji polnosti, priznanje in oddolžitve takemu vzgojitelju, župniku in človeku velike srčne kulture kot je bil Peter Butkovič-Domen istočasno pomeni tudi sprejeti določene obveznosti do nas samih in do našega bližnjega. Zatem so spregovorili še sovodenjski župan Primožič, ki je izrazil zadovoljstvo, da sovodenjska šola nosi ime tako uglednega domačina, predsednik TO SKGZ za Goriško dr. Mirko Primožič je šoli poklonil portret Domna, ki ga je izdelal slikar Silvan Bevcar, pokrajinska odbornica Marija Ferletič je podarila šoli grb pokrajine, dr. Damjan Paulin pa je pozdravil v imenu Sveta slovenskih organizacij. Učenci osnovne šole iz Kanala so šoli podarili dragoceno knjižno darilo. Slovesnost se je nadaljevala z izvedbo ruske narodne »Kraguljčki«, ki jo je priredil Lojze Bratuž, tu pa podal Sovodenjski nonet pod vodstvom Zdravka Petejana; Dorina Kante je pripravila domače harmonikarje, ki so izvedli dve skladbi, medtem ko so program zaključili učenci domače šole z venčkom treh pesmi. V imenu sorodnikov se je zahvalil prof. Drago Butkovič, Domnov nečak, za visoko čast, ki so jo Sovodenjci izkazali stricu Petru. Ob zaključku se je Vilma Vuk-Butkovič zahvalila kiparju Negovanu Nemcu, Marjanu Breclju in Vladimiru Klemšetu za trud pri sestavljanju brošure in ureditvi razstave, kamnoseškemu podjetju Cotič in vsem, ki so pomagali in sodelovali. Prisotni so si lahko zatem ogledali dokumentarno razstavo o življenju in delu Petra Butkoviča in o sovodenjski šoli. O tem je veliko napisanega tudi v obsežni brošuri, ki je izšla — kot rečeno — ob tem pomembnem prazniku v Sovodnjah.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka revije »Cerkev v sedanjem svetu«

Nova dvojna številka revije Cerkev v sedanjem svetu — 5. in 6. — je ubrana na temo »Stara in nova podoba župnijskega doma«. Tiskovna napaka v tem naslovu opozarja, da bi moralo biti urejevanje revije skrbnejše. To velja tudi za postavljanje naslovov, ki so vsi postavljeni z malimi črkami, tudi kar zadeva začetnice, kar vodi do tega, da je postavljena tudi beseda Bog z majhno začetnico. To pa vpliva v cerkveni reviji, kot je Cerkev v sedanjem svetu, precej čudno, posebno pri tistih, ki ne razumejo, da gre samo za tiskarsko modo ali slog.

Uvodni članek »Nova vloga župnijskega doma« je napisal Rafko Valenčič. V njem izraža tehtne in zanimive misli, a žal v ne preveč dobri slovenščini. Zakaj je npr. potrebno stalno uporabljati nesimpatično tujo besedo »pastoracija« namesto lepega in udomačenega slovenskega izraza »dušno pastirstvo«. Primernejši bi bil tudi izraz »srednji vek« namesto »doba fevdalizma«. Prijetna novost pa je v tem, da najdemo ime avtorjev natisnjena takoj pod naslovi člankov, medtem ko jih je bilo treba prej vedno iskati na koncu člankov, kar za bralca sicer ni bilo tako težko, a sitno.

Rafko Valenčič piše med drugim: »Posebna naloga župnišča je — odprtost za vse ljudi. Nekateri verniki redno prihajajo v cerkev, v župnišče pa zelo redko ali nikoli; drugi pridejo sicer v župnišče, v cerkev pa ne. Najbrž pa bo držalo, da pot v cerkev (in Cerkev) marsikdaj gre »skozi« župnišče. To še zlasti velja za iskalce resnice in »Nikodeme«. Župnišče — z drugimi besedami župnijsko občestvo in duhovnik — ki bi se zapiralo pred temi ljudmi in ne bi bilo priča in nosilec Kristusovega vabila, ki vse kliče, sprejema in nagovarja, ne bi spolnjevalo svoje poslanstva. Mnogi so, ki iščejo resnico; ni pričakovati, da bodo najprej prišli v cerkev, k bogoslužju, čeprav jih ob velikih praznikih radovednost ali nemir iskanja pripelje v cerkev; mnogo bolj zanesljiva pot je iskanje sogovornika, duhovnika ali laika, ki bo razumel njihov iskateljski nemir«.

Jože Rajhman piše o »duhovniku med Bogom in občestvom«. Zelo zanimiv in aktualen je članek »Rabbi, kje stanuješ?«, ki ga je napisal Franc Bole iz Kopra in v katerem opisuje svoje izkušnje o tem, kako je zbiral mladino v župnišču, kjer ji je uredil kljub stiski s prostorom posebno sobo za igranje in srečanja. Izkušnje so bile zelo pozitivne. Bole piše med drugim: »Vzrok za krizo, ki jo doživljajo mladinske skupine, je verjetno to, da mladi ne prenesajo predavanj, ki jih morajo poslušati, toda bili bi navdušeni za razne aktivnosti, ki bi jim jih zaupali. Priprava bogoslužja, služba bralcev, obiski bolnikov, molitvene skupine itd. Na tem področju je že veliko izkušenj, ki jih mi nismo imeli. Vsekakor pa ostane osnovno vprašanje: če kdaj, potem moramo danes odpreti župnišča in poiskati živ stik z ljudmi. To bo seveda ogrozilo naše mirno življenje, manj bo časa za televizijo in potepanja. Sicer pa nismo postali duhovniki zato, da bi živeli mirno življenje. Samo če bodo verniki videli, da se mi žrtvujemo za župnijo, se bodo tudi oni pripravili žrtvovati skupaj z nami in še več kot mi. To velja zlasti za mlade. Naše žrtve in njihove žrtve pa bodo priklicale božji blago-

slov, ki bo omogočil prenovu Cerkve na Slovenskem«.

Lojze Uran objavlja članek »Nov slog življenja«, Franc Prelec je prispeval članek z naslovom »V službi vseh«, Viljem Pangerl se ukvarja s temo »Pastoralni center župnije«, Janez Pogačnik pa obravnava misel »Pastoralna čakanja ali iskanja?«. Anton Kompare se je vključil v osnovno temo številke s kratkim člankom »Župnišče — dom pastoralnih delavcev«, France Dular pa je nasipal nekaj misli pod naslovom »Župnišče — dom duhovnih vaj«.

V rubriki »Pastoralna vprašanja« objavlja Jože Tovšak zanimiv članek o zelo konkretnem problemu pod naslovom »Naša skrb za gospodinjstvo v župniščih«. O raznih drugih plateh vprašanja župnišč in njihove funkcije ter funkcionalnosti pišejo še Franc Skulj, Zdravko Jakop in Peter Pipan, medtem ko razpravlja o premestitvah duhovnikov Rafko Lešnik, o odnosih med redovniki in škofi v krajevni cerkvi pa Viktor Papež. Poleg tega najdemo v tej številki še mnogo drugega zanimivega, npr. članek Jožeta Vesnjaka o različnem odnosu do liturgije, pogovor z župnikom Jožetom Kastelcem na Blošli planoti ali daljši članek Jožeta Zadavca o vprašanju slovenščine. Pozdraviti je, da je našlo to vprašanje pot tudi v revijo »Cerkev v sedanjem svetu«, saj gre za vprašanje, ki se tiče vseh Slovencev.

Zadnjo platnico krasijo fotografije novega župnišča v Komnu na Krasu, ki je bilo dograjeno komaj pred dvema letoma, na kraju, kjer je stalo med vojno požgano staro župnišče. Novo župnišče je zgrajeno tako, da lahko opravi naloge pravega župnijskega doma. Načrt zanj je naredil arhitekt Marino Kontel.

—O—

BRALNE ZNAČKE NA KOROŠKEM

Študijska knjižnica Slovenske prosvetne zveze z Celovcu skrbi tudi za to, da mladi bralci segajo po knjigah slovenskega slovstva. Ta ustanova se je pred leti vključila v akcijo za bralne značke.

Ravnateljica študijske knjižnice Marija Malle je pred dnevi podelila 13 mladim bralcem v Selah Cicibanove bralne značke in se z njimi pogovarjala o pomenu slovenske knjige. Bralne značke so podelili tudi v Dijaškem domu slovenskega šolskega društva v Celovcu, kjer je za Cicibanovo in Prežihovo bralno značko tekmovalo 36 dijakov. Bralne značke je podelila pisateljica Svetlana Makarovič.

SLUŽENJE VOJAŠKEGA ROKA

Poslanska komisija je na poročevalski ravni odobrila zakonski osnutek, ki na novo ureja služenje vojaškega roka v Italiji. Zakonski osnutek med drugim predvideva, da bo vojaški rok trajal 12 mesecev za vse tri rodove vojske, se pravi tudi za mornarico, za katero je zdaj predvidena doba 18 mesecev. Kdor bo 12 mesecev služil redni vojaški rok, ga bo lahko prostovoljno podaljšal še za nadaljnjih 12 mesecev. Med služenjem vojaškega roka bodo bolj skrbeli za poklicno usposabljanje

Naj se spoštujejo dogovori v Pevmi!

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti — Gorica — je na zadnji seji razpravljalo o nastali situaciji v rajonskem svetu v Pevmi, kjer so se nekateri izvoljeni predstavniki PCI in PSI proglasili za neodvisne in izjavili, da nočejo upoštevati medstrankarskih dogovorov na občinski in pokrajinski ravni. Takoj po občinskih volitvah 1980 so namreč predstavniki PCI, PSI in Slovenske skupnosti vodili pogovore na sedežih strank glede predsedniških mest v Pevmi, Štandrežu in Podgori ter

sklenili, da bodo v teh treh konzultah za predsednika izvoljeni predstavniki teh treh strank. Ker so že ob izvolitvi predsednika SSK v Pevmi nastale težave in ker niso lokalni predstavniki PCI in PSI pristali na omenjene dogovore, je Slovenska skupnost ponovno stopila v stik z ostalima strankama, da bi se sprejeti dogovor v celoti izvajal. Zaradi tega nesoglasja niso bile sklepne seje rajonskih svetov v Štandrežu in Podgori in šele potem, ko je Slovenska skupnost po ponovnih razgovorih dobila zagotovila občinskih in pokrajinskih tajništev PCI in PSI, da bo dogovor veljaven tudi v Pevmi, je glasovala za predsednika komunista v Podgori in predsednika socialista v Štandrežu in s tem dokazala, da se v celoti drži sprejetih dogovorov, medtem ko se nekateri člani PCI in PSI nočejo držati teh sklepov in se sklicujejo na neodvisnost od pokrajinskega in občinskega tajništva lastne stranke.

Slovenska skupnost poudarja, da se je dogovorila s strankama, ki vključujeta tudi Slovence samo zato, da bi bila v teh treh

slovenskih vaseh zagotovljena izvolitev slovenskega predsednika, čeprav so bile možne tudi drugačne rešitve. Če sta stranki PCI in PSI danes za drugačne rešitve, naj to jasno povesta. Slovenska skupnost izraža svojemu predsedniku v Pevmi vso podporo in upa, da se bosta tako PCI kot PSI držali sprejetih dogovorov, da bodo splošni slovenski interesi prevladali pred osebnimi in kampanilističnimi težnjami nekaterih zastopnikov PCI in PSI.

Zatem je pokrajinsko tajništvo SSK ocenilo potek razprave in glasovanje občinskega proračuna za leto 1982 ter odobrilo zadržanje in posege svojih predstavnikov v goriškem občinskem svetu.

—o—

ZAHTEVE PREBIVALSTVA NA VZHODNEM KRASU

■ nadaljevanje s 4. strani

Predsednik Comelli je med drugim naprosil Koordinacijski odbor, naj mu čimprej posreduje prepis že omenjene spomenice. Domačini zdaj čakajo na razvoj dogodkov in jih seveda zlasti zanima, če bodo pristojne oblasti sprejele njihove temeljne zahteve.

Rezultati odbojarskega turnirja

ponedeljek, 7. junija

Olympia - Jamlje 2:0 (15:7, 15:10); Jamlje - Bor 0:2 (3:15, 14:16); Bor - Olympia 1:2 (15:6, 12:15, 15:17).

Klasificira se Olympia.

torok, 8. junija

Kanal - Soča 2:0 (15:1, 15:7); Kanal - ASFJR 0:2 (11:15, 13:15); ASFJR - Soča 2:0 (15:5, 15:1).

Klasificira se ASFJR iz Cedada.

sreda, 9. junija

Bovec - Juventina 2:1 (6:15, 15:5, 15:10); Pav Natisonia - Bovec (15:5, 15:8); PAV Natisonia - Juventina 2:1 (12:15, 15:8, 16:14).

Klasificira se PAV Natisonia iz Štivana ob Načiji.

FINALE

Turnir se je zaključil v petek, 11. junija. Na prvo mesto se je uvrstila PAV Natisonia, na drugo ASFJR, Olympi ipa je ostalo tretje mesto.

Olympia - ASFJR 0:2 (10:15, 11:15)

PAV Natisonia - Olympia 2:0 (15:10, 15:2)

PAV Natisonia - ASFJR 2:0 (15:7, 15:13)

Po končanih tekmah je finalistom spregovoril dr. Jože Vrtovec, ki je orisal lik preminulega športnika, ki mu je turnir posvečen. Poudaril je pomen, ki ga imajo podobne iniciative za zbliževanje športnikov in za športno vzgojo atletov. Končno se je dr. Vrtovec, predsednik S.Z. Olympie, zahvalil vsem, ki so dali svoj doprinos pri organizaciji turnirja. Ob koncu je g. Špacapan slovesno izročil zmagovalcem trofeje.

G. R.

34. mednarodni velesejem v Trstu

Od četrta, 17. junija, so prostori mednarodnega velesejma na Montebelu v Trstu spet polni obiskovalcev, saj so odprli 34. mednarodni tržaški velesejem, ki bo trajal do vključno 29. junija. Tržaški velesejem doživlja v zadnjih letih veliko zanimanja pri domačih in tujih podjetnikih in razstavljalcih, saj se iz leta v leto večja število prijavljenih. Tako bo letos razstavljalo svoje blago kar 778 podjetnikov, od teh je 293 tujih. Tako bo na velesejmu prisotnih 28 držav. Prisotne so seveda države članice Evropske gospodarske skupnosti, poleg njih pa še države iz Azije, Afrike in obeh Amerik.

Na velesejmu si bodo obiskovalci lahko ogledali predvsem bogat izbor tehničnih, visoko dovršenih strojev in seveda tudi drugo. Zelo zanimive pa bodo razne pobude, ki jih organizatorji nameravajo prirediti ob priliki t.i. »Dnevov«, ki so posvečeni raznim državam. Tako so že napove-

dana mednarodno zborovanja na različne dane mednarodna zborovanja na različne rističnemu prometu med Avstrijo in našo deželo in posvet o trgovinskih izmenjavah med Japonsko in Italijo. Še posebno važnost polagajo prireditelji mednarodnemu posvetu o trgovini s kavo, ki jo nameravajo prirediti letos septembra, ob priliki širše zasnovane prireditve, ki so ji dali naslov »Trst, mesto kave«.

Kot je že dolgoletna navada, bo tudi letos že običajni in pričakovani »dan Jugoslavije«, ki ga bodo priredili v petek, 18. junija v pritličju »Palače narodov«. Letos bo razstava pripravljena na temo »Moda in šport«. Dan Jugoslavije na 34. mednarodnem tržaškem velesejmu bo seveda tudi priložnost za gospodarstvenike iz SFRJ in naše dežele za vrsto razgovorov o mednarodnem trgovinskem prometu med Jugoslavijo in Italijo, predvsem glede na obmejna območja.

Ob poimenovanju šole v Cerovljah Zakaj Miroslav Vilhar

MIRO TAVČAR 2

Mislim, da je prav, če spregovorim nekaj besed o Vilharju pesniku in skladatelju. Že prej smo omenili, da se je Vilhar prvič oglašil kot slovenski pesnik leta 1845 v tedaj edinem slovenskem časopisu v Bleiweisovih »Novicah«. Novicam je ostal zvest od tedaj pa do leta 1864. Sodeloval pa je tudi pri »Slovenski čbeli« in pri Janžičevem glasniku.

Leto 1850 pa je eno najpomembnejših v Vilharjevem umetniškem delovanju: u-

prizorili so del prve slovenske spevoigre 19. stoletja — njegovo »Jamsko Ivanko — izvirno domorodno igro s petjem v treh dejanjih«. Sicer ni bila popolnoma izvirna, bila pa je vse do leta 1900 zelo pogosto na odru.

Leto 1851 je izšel Vilharjev »Slovenski koledar«. Čisti znesek je avtor namenil novim izdajam slovenskih slovstvenih del. Koledarju je dodal svojo prvo pesniško zbirko dvajsetih pesmi. Njegove pesmi, ki

jih je tudi pozneje izdajal v »šestkah«, so zabavne in izvirne, ker imajo ob besedilu tudi napev. Izdal je pet šestk, dve leta 1852, eno leta 1861 in pet deset let 1862. Med njimi so pesmi, ki so kmalu ponarodele in žive še danes. Vsi poznamo Vilharjeve: »Po jezeru«, »Na goro, na goro«, »Rožic ne bom trgala«, »Ko ptičica sem pevala«, »Mila, mila lunica«, »Venček na glavici«, »Zagorski zvonovi« in še nekatere, zlasti pa »Lipa zelenela je«. Le malo katerega pesnika doleti čast, da ljudstvo njegove pesmi posvoji. Poleg napevov svojim pesmim pa je Vilhar pisal tudi druga glasbena dela: valčke, polke in klavirske skladbe.

Maja 1860 je izdal v Ljubljani svojo zbirko »Pesmi — Miroslava Vilharja«, v kateri je natisnil 63 pesmi. Kritiki so zbirko ocenili kot Vilharjevo najzrelejšo delo.

- Znaš Mihec, de je mene aden vprašu, de kej če reč, de se neč več ne meneva; de kej sma se skregala al kej...
- Tudi meni sta dva očitala, de kako tu, de nečko moučiva. De be mogla vselih kej povedat, zatu ke midva se meneva taku, de je lahko zastopet jn ne taku koker govorijo politiki, ke se taku kunštavajo, de pole ne znaš al so rekli črno al belo.
- Ja, ma vselih sva se oglasla za volitve. Nisva dosti govorila; samo dvej bese-di jn se je preci poznalo ke je šla Slovenska skupnost gor za aneh 170 al 180 glasov.
- Dej, dej, Jakec, ne stojmo se hvalt, ke tu ni lepu! Jn tudi drugi so nardili tu svoje. Ma tu je še posebej pomembno, če premisliš, de so dobile mejn glasov glih tiste stranke, ke so delale narvečjo reklamo. Se zna, velike stranke jemajo dosti dnarja jn lahko dosti špendajo za reklamo. Jn glih uane so zgebile glasove. Meni me prou tekne.
- Tle se vide, de volivci vselih niso taku zabiti, koker mislejo politični voditelji.
- Prouzaprou lahko rečemo, de zmagovauci pr teh volitvah smo mi, Slovenci jn socialisti. Ke uani so šli dosti gor. Jn pole moreš premiselt, de ta bot je blo še več takeh, ke nanka niso šli volt al pej ke so volili belo al pej taku, de je blo nevelavno. Taku de je blo ledi, ke so volili, mejn ku druge bote. Jn premisli: mejn volivcov jn vselih več

glasov. Tu je res velik žmako za velike stranke.

- Ja, je blo trideset taužent tisteh, ke nanka niso šli zraven jn pole več ku deset taužent tisteh, ke so šli volt, ma niso volili neč al pej napisali na glasovnico kašno reč, de ni bla velavna. Vseh skupaj jeh je blo štirideset taužent.
- Tu če reč, de be bla tu ta druga stranka u Trsti! Zatu ke samo lista za Trst (tista od melonov) je dobila več ku petdeset taužent, vse ta druge pej ne dosežejo štirideset taužent. Ma odkod znaš ti taku dobro od tisteh, ke niso volili? Jest nisem nikjer neč brou.
- Ti verjem. Zatu ke tašne reči skrivajo. Časniki, ku de be se zmenli, neč radi ne povejo, kolko ledi ni volilo. Tu jeh nomalo šekira. Leta nazaj so lepu napisali: volivcov je tolko jn tolko; volilo jeh je tolko jn tolko, velavnih glasov tolko jn tolko jn pole je pršla lišta, kolko glasov je dobila vsaka stranka. Ma ke je volivcov, ke neče volt,

zmiram več, so pole nehali pravet, kolko jeh je blo. Jn taku moreš strašno jeskat po časnikih, če boš ki dobu, kolko jeh ni volilo. Taka je, videš, ta naša popolna informacija.

- Ben, ma zdej bojo vsaj brauci Novga lista znali, kaku je ta reč. Jn tudi zastopem, de centralne komiteje od strank šekira povedat, kolko ledi je sitih njih čakol. Tu je človeško.

—o—

JE SEDANJOST BOLJŠA

ALI SLABŠA OD PRETEKLOSTI?

■ nadaljevanje s 3. strani

Kdor torej s pesimizmom presoja današnji svet in zanika napredek ali celo z nostalgijo misli na nekdanje čase, s tem samo dokazuje, da ne pozna zgodovine ali da se gre mode pesimizma. Seveda ni izključena kaka velika katastrofa, toda ravno zgodovina nas uči, da je človeštvo stalno napredovalo in znalo rešiti najnujnejše probleme. Rešilo bo tudi današnje probleme.

Že zdaj je treba misliti na novo...

■ nadaljevanje s 1. strani

stvo, da je problematika slovenske narodne manjšine za vodilne ljudi obeh teh italijanskih vsedržavnih strank v bistvu tuja ali vsaj drugotnega pomena v primerjavi s kopico drugih problemov, ki so predmet njihovega zanimanja in njihovih vsakodnevnih prizadevanj. Prav gotovo tudi drži, da iz presojanja delovanja posameznih političnih strank postopno čedalje bolj izginjajo razni miti in razne ideologije ter se volivke in volivci pri svojih političnih izbirah vedno bolj odločajo po tem, kar ta ali ona stranka dejansko naredi v vsakdanjem življenju, po stališčih, ki jih zavzema, kadar je treba reševati stvarne, tako rekoč vsakdanje probleme. Prav v tem pa ima Slovenska skupnost, kot manjšinska politična organizacija, odločno prednost, saj je njen delokrog omejen izključno na problematiko slovenske narodne skupnosti.

Če pa hoče Slovenska skupnost svoje možnosti čimbolj uresničiti, je jasno, da se mora temu primerno organizacijsko in programsko izpopolniti. V organizacijskem pogledu je po našem mnenju potreb-

na večja prisotnost, je nujna izpopolnitev strankine mreže zlasti v posameznih tržaskih mestnih četrtih, kar bi omogočalo boljši stik z največjim številom slovenskih potencialnih volivcev in volivk. V programskem pogledu pa je treba nekatera stališča bolj izoblikovati oziroma stvarneje določiti in jih po možnosti sproti prilagajati vsakodnevemu življenju.

Mislimo, da po teh volitvah na Tržaškem Slovenska skupnost ne sme za nobeno ceno popustiti pri svojem delu, temveč se mora že zdaj pripravljati na novo volilno preizkušnjo, ki bo že čez leto dni in ki bo gotovo še hujša od zadnje na Tržaškem. Prihodnje leto bodo namreč v Furlaniji-Juljski krajini deželne volitve, na katere je treba že zdaj misliti in se nanje primerno pripraviti. Prepričani smo, da bodo vodilni ljudje pri Slovenski skupnosti, ki jim že do zdaj nikakor ne gre zanikati smisla in čuta za žrtve, znali izkoristiti nove možnosti in priložnosti ter s še večjim zagonom in navdušenjem lotiti novega dela in nadaljevali s prizadevanji v korist celotne slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Leta 1862 je izšel njegov koledar »Sloga« za leto 1863. Koledarsko delo, ki je vsebovalo pesmi in šaloigro »Slep in lep«, dokazuje, da je sprevidel potrebo po preprostih igricalah za čitalniške odre, ki jih je zlasti pozneje pridno oskrboval s prevodi in priredbami. Naj naštejemo nekaj naslovov teh iger, ki so jih dolgo igrali: »Detelja«, »Župan«, »Poštena deklica«, »Filozof«, »Igra Pike« in »Servus Petelinček«.

Vilhar je ustvarjal z lahkoto, kar mimogrede je sedel za klavir in hkrati z verzi intoniral tudi melodijo.

Stilno spada Miroslav Vilhar v generacijo slovenskih predromantikov 19. stoletja. Vsa njegova glasba izzzveni v smislu predromantike, posebno v pesmih pa je Vilhar včasih pravi ljudski pesnik in glasbenik. V okviru narodnih teženj Slovencev je Vilharjeva glasba odigrala pomemb-

no vlogo in je dolgo vplivala na slovenski zborovsko-glasbeni okus.

Vilharjeva ustvarjalna doba obsega čas med leti 1845 in 1870, od njegovega prvega slovenskega nastopa, do zadnjega političnega dejanja. Ves čas je bil namreč knežki župan. V tem času je Vilhar aktivno spremljal glavne dogodke, doživel zmago naprednega elementa v šestdesetih letih in se mu aktivno pridružil s političnim udejstvovanjem in publicistično dejavnostjo z »Naprejem«. Svoji dobi je prispeval delež, ki je nedvomno pozitivno vplival na razvoj našega ljudstva, ki ga je spoštovalo in cenilo. Z dosežki svojega pesniškega in glasbenega dela pa si je zagotovil tehtno mesto v slovestvu in zgodovini slovenske glasbe.

Danes slovesno proslavljamo nekakšen krstni dan te šole, ki je poimenovana po

njem, po Miroslavu Vilharju, ker je njegov lik, njegov zgled veljaven tudi za današnji dan in posebno še za naše razmere.

Cerovlje, čeravno so majhna vas, imajo svojo šolo. To dejstvo je zelo pomembno. Šola je namreč znamenje neke žive skupnosti, znamenje narodne zavednosti, znamenje kulture. Šola je kraj, kjer se otroku začenjajo odpirati vrata v svet, v skrivnostni svet narave, v prelepi svet kulture, znanosti, umetnosti, zgodovine, zemljepisa in življenja, ki nas obdaja.

Šola mora biti in ostati središče kulturnega razvoja vasi, nositeljica vaše istovetnosti, tradicij in navad. Kot je vsak človek nekaj posebnega, tako je tudi vsaka vas, vsaka skupnost nekaj posebnega, in prav je, da tako tudi ostane, kot je tudi prav, da k temu pripomore domača, vaška šola. (Konec)